

ChristenUnie *Magazine*

INTERVIEW

Mirjam

BIKKER

“Het gaat niet om
succes hebben
maar
om vrucht
dragen”

Groeten uit...

Hoogeveen

**Don Ceder en
Maikel la Rose**

in gesprek
over Keti Koti

**Gert-Jan
bedankt!**

10 bijzondere
jaren in beeld

4

ER BRANDT EEN
HEILIG VUUR IN
MIRJAM BIKKER

26

Interview
DON CEDER
EN MAIKEL
LA ROSE

12 GROETEN UIT
HOOGVEEN

30

Open Dag ChristenUnie

En verder...

- 3 Voorwoord
- 10 Afscheid Gert-Jan Segers
- 16 Voorstellen Nico Drost
- 18 Kleurplaat
- 21 Gastcolumn Annemiek Stam-Hoogstrate
- 22 Uitslagen Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen
- 24 Themanetwerken: een partij in verbinding
- 32 Drie generaties ChristenUnie
- 35 Colofon en agenda

Een hoopvolle beweging

Een grootse optocht, de kerk zit vol en overal pracht en praal.
De kroningsplechtigheid gaat beginnen, het wordt stil.
En er loopt een kleine jongen naar voren.

Het was een kleine jongen die koning Charles tijdens de kroning als eerste aansprak, met welkomstwoorden die verwezen naar de Koning der Koningen. Van Hem is deze wereld. En het antwoord was net zo indrukwekkend. 'In Zijn Naam, en naar Zijn voorbeeld, kom ik, niet om gediend te worden, maar om te dienen.'

Het ontroerde me, dit begin. Niet vanwege de pracht en praal. Wel vanwege de grootse spiegel die deze eeuwenoude kroningsplechtigheid voor elke machthebber in de wereld is. Leiderschap is om te dienen. Om de allerkleinste in de ogen te kijken en te weten, ook dit is een kind van God.

Het is een spiegel van hoe de overheid zou moeten zijn. Gericht op het dienen, niet tegenover mensen, maar uit op het goede, op de ander echt zien. De toekomstige generaties voor ogen houden bij al het beleid. En als we naar de alledaagse werkelijkheid kijken, dan schuurt dat. Veel te vaak.

Wij zijn geen koningen, maar we zijn wel geroepen om te dienen. Dat geldt voor ons allemaal. Sinds een paar maanden mag ik de fractievoorzitter van de ChristenUnie in de Tweede Kamer zijn. En daarmee aanvoerder van de hoopvolle beweging die de ChristenUnie wil vormen in ons onrustige land. Hebben we overal een oplossing voor? Ik denk het niet. Maar ik wil wel voluit samen aan de slag. Luisteren, op zoek naar vrede, naar recht, werken aan een overheid die dienstbaar is.

Om zo samen aan de slag te gaan in een vrij land, is een groot voorrecht. Op veel plekken heb ik in de afgelopen maanden enthousiaste en bevolgen ChristenUnie-

leden ontmoet die vanuit hun geloof daar voluit werk van maken. Van Appingedam tot Dordrecht, en van Alkmaar tot Barneveld. En ik kijk ernaar uit om daar verder samen met jou en natuurlijk ook met ons team in Den Haag werk van te maken. In woorden, daden en zeker ook in gebed. Bidden om te blijven dienen, naar het voorbeeld van onze hemelse Koning.

Een hartelijke groet,

Mirjam Bikker

‘We zijn
geroepen
om tot
zegen
te zijn’

Er brandt een heilig vuur in Mirjam Bikker. Ze ervaart het als ‘een kostbaar geschenk’ om – sinds begin dit jaar – aanvoerder van de ChristenUnie te zijn. Tegelijk is het ook hard werken. “En áls ik thuis ben, wil ik er ook met alle aandacht zijn.”

Tekst: Wilfred Hermans • Beeld: Ditta van Gent

Mirjam kijkt vol verwondering naar het veelkleurige natuurschoon om haar heen. We zitten in een brasserie in Barneveld met uitzicht op een prachtig park. Hoe ze zelf woont? “Hou op,” lacht ze de vraag wuivend weg. “We wonen in een van de groenste wijken in Gouda, dus we mogen niet klagen, maar als je tien jaar op de Veluwe hebt gewoond...Tijdens het reces waren we in Drenthe en liep een ree door de tuin, een specht in de boom, heerlijk.”

VERDEELD LAND

Vanmorgen startte Mirjam in Amersfoort, waar ze sprak met de achterban over het klimaat. Daarna ging ze in Barneveld het gesprek aan over polarisatie. “Toen ik aantrad, heb ik via een brief mensen uitgenodigd om hun verhaal te vertellen. Daar kwam veel reactie op, zeker wat betreft het onderwerp polarisatie.”

Hoe beviel je eerste periode als lijsttrekker?

“Voor terugkijken heb ik nauwelijks tijd gehad, ik ben gelijk de campagne ingestapt en het Kamerwerk vraagt tachtig á negentig uur per week. Het mooie vond ik om zo veel bevlogen mensen te ontmoeten die het goede zoeken voor Nederland. Tegelijk leven we niet in de makkelijkste tijd, ons land is verdeeld, veel mensen hebben zorgen. Dat is hard werken, maar ook een kostbaar geschenk om júist in deze tijd als ChristenUnie je werk te mogen doen.”

Wat was de beste tip die je kreeg voordat je het stokje van Gert-Jan overnam?

“Uiteindelijk was dat een tip van Wim Rietkerk (oud-raadslid in Utrecht, red.) die ik al in Utrecht kreeg, toen ik daar relatief jong lijsttrekker was. Hij zei: ‘Mirjam, het gaat niet om succes hebben, maar om vrucht dragen’. In de politiek vind ik die wijsheid essentieel, want voor je het weet, bepaalt de laatste peiling of je het goed doet. We zijn geroepen om tot zegen te zijn.”

Hoe check jij voor jezelf of je vrucht draagt?

“Dat begint met de vraag: met welke overtuiging ga ik elke dag weer aan de slag? Ik probeer tijd vrij te houden voor gebed, ook met de fractie. Hoe verdeeld ons land ook is en waar we als partij ook staan, uiteindelijk is onze missie: vrede zoeken en recht doen. Die waarden dragen bij aan het goede en dan dragen we vanzelf vrucht. Voor mij is het belangrijk om mensen te ontmoeten en met hun verhalen aan de slag te gaan. In Utrecht begon dat met het grote onrecht van uitbuiting in de prostitutiesector. Ik vond het zó schrijnend om als rechtenstudent te leren: je kunt alles worden wat je wilt, om in diezelfde stad waar ik studeerde Oost-Europese meisjes te zien die werden uitgebuit. Als raadslid heb ik me tegen de misstanden bij de raamprostitutie aan het Zandpad verzet en die locatie is uiteindelijk gesloten. Dat was een moment waarop heilig vuur bij mij werd aangestoken; dit kán niet bestaan. Hetzelfde ▶▶

geldt voor eenzaamheid. De overheid kan niet alles oplossen, maar we moeten wel werk maken van een samenleving waarin we naar elkaar omkijken.”

Je hebt drie jonge kinderen van 13, 11 en 6 jaar. Ben je een andere moeder sinds je lijsttrekker bent?

“De balans is iets anders, mijn man is nu vaker thuis dan ik. Bij het ontbijt ben ik er, dat is een belangrijk moment met elkaar. Het is de kunst om thuis met echte aandacht aanwezig te zijn.” Ze tikt op haar telefoon. “Voor je het weet, zit je continu op je scherm. Door dit werk besef ik des te meer: als ik thuis ben, wil ik er ook met alle aandacht zijn.”

Afgelopen week ben ik met de kinderen naar de kinderboerderij geweest en heb ik met de oudste kleren gekocht. En als het even kan, ga ik naar de voetbal, naar een uitvoering of iets anders wat voor de kinderen belangrijk is.

Sta je langs de lijn fanatiek te coachen?

“Dat mag niet meer van de kinderen. ‘Daar hebben we de coach voor’, zeggen ze dan. Dus ‘Tikkie breed!’ zul je me niet snel horen roepen. Of ik zelf sport? Nee, maar ik beweeg wel veel, ik pak zo vaak mogelijk de fiets.”

Wanneer is de liefde voor politiek bij jou ontstaan?

“Als kind las ik al de krant. Later ontdekte ik dat dit niet normaal is, maar brede belangstelling heb ik dus altijd al gehad; ik wil graag weten hoe het zit. Dat heb ik van huis uit meegekregen, ja. Mijn ouders komen uit het onderwijs en hebben me altijd voorgeleefd om tot Gods eer te leven. Daarnaast sprak ik altijd al graag met anderen, dus die eigenschappen komen mooi samen in m’n huidige werk. Overigens heb ik ook een tijdje overwogen om kinderrecht te worden, vanuit beweging voor kinderen in de knel.”

Was dat kind dat de krant las ook al bewogen voor het onrecht in deze wereld?

“Op een bepaalde manier wel. Ik had de Red de Natuur-club opgericht en wilde vuil gaan oprapen in het park.”

ROEPING

In Nunspeet zat Mirjam in de jongerenraad en toen ze in Utrecht rechten studeerde, had ze een bijbaantje in de gemeenteraadsfractie. “Als ik mijn studentenhuus uitstapte, lag er geregeld iemand te slapen die net uit de nachtopvang was vertrokken. Ik keek dus mensen in de ogen over wie ik een uur later praatte op het stadhuis. Politiek en christelijk denken werd zo heel concreet.”

Voelt je politieke werk als roeping?

“Roeping is een groot woord. Natuurlijk hebben mijn man en ik gewikt en gewogen of ik me kandidaat wilde stellen voor de Tweede Kamer, juist omdat het een pittige

tijd zou worden. Ik wilde het goed doen, en ieder mens heeft krachten en zwaktes. Maar uiteindelijk groeide de overtuiging om het te doen.”

Wat zijn jouw krachten en zwaktes?

“Ik luister graag naar mensen en hoop dat dit helpt om een goede volksvertegenwoordiger te zijn. Het gevaar is dat ik mezelf voorbijloop. Zeker in dit werk is dat een risico, want er blijven altijd mailtjes onbeantwoord. Dat vind ik lastig, want deze mensen hebben de moeite gedaan mij te bereiken; het minste wat ik kan doen, is die mailtjes in ieder geval lezen, dus dat doe ik.”

Hoe wil jij je rol als fractievoorzitter verder invullen?

“Vanuit ontmoeting, als gezegd, maar ook vanuit de vaste overtuiging dat ons christelijk-sociale denken in deze tijd

van grote uitdagingen en crises eigenlijk het antwoord is. Kijk naar groeiende eenzaamheid: christenen weten bij uitstek dat wij mensen aan elkaar gegeven zijn en goed voor elkaar en de schepping moeten zorgen. Van die beweging ben ik graag de aanvoerder.”

DOORGESCHOTEN NEOLIBERAAL DENKEN

Naast thema’s als eenzaamheid en uitbuiting is gokken – met name de ongebreidelde gokreclames – ook een onderwerp waar Mirjam op ‘aangaat’. Dat begon in haar tijd in de Eerste Kamer. “Online gokken werd toen gelegaliseerd in Nederland en dat vond ik op z’n zachtst gezegd zó naïef! Omdat je met een telefoon op zak continu de mogelijkheid hebt om te kunnen gokken. Een gokverslaving is bovendien een verslaving die je tot op het laatst verborgen kunt houden, waardoor de problemen enorm zijn op het ▶▶

"Ik luister graag naar mensen"

"Uiteindelijk is onze missie: vrede zoeken en recht doen"

moment dat de verslaving aan het licht komt. Het brengt juist mensen die het toch al moeilijk hadden verder in de problemen. Ik krijg nog bijna wekelijks mailtjes van mensen die door gokken in de problemen zitten; jongeren die maximaal hebben geleend, ouders die de schulden van hun kinderen met moeite hebben afgelost... De uitwerking van doorgeschoten neoliberal denken. De wet die gokken legaliseerde, trad in werking toen ik in de Tweede Kamer kwam. Op dat moment barstten de reclames voor online gokken los. Gelukkig groeide de weerstand en komt hier 1 juli een verbod op."

Menig Eredivisieclub wordt nog steeds gesponsord door een gokbedrijf.

"Precies, inclusief meerjarige contracten. En de shirtjes met deze bedrijfsnamen erop hangen boven de bedden van onze jongens en meisjes. Onuitstaanbaar, dus voorlopig hebben ze nog wel even last van me."

Sinds de laatste verkiezingen zit de ChristenUnie niet in de lift en groeide de kritiek; de partij zou steeds minder smoel krijgen. Hoe beluister je dit?

"Het laat me niet onberoerd, maar het is ook niet nieuw. Anderzijds: na de laatste verkiezingen waren we – na de SGP – de tweede partij qua trouwe aanhangers. We willen naar mensen blijven luisteren en ons hoopvolle verhaal blijven vertellen. Het is logisch dat een tweede ronde in het kabinet effect heeft. Niet voor niets hebben we een tijd gezegd: laat anderen het maar doen. Toen we in de oppositie zaten, keek men vooral naar onze resultaten; nu vooral naar wat we niet hebben bereikt. De afgelopen tijd hebben we, misschien minder zichtbaar, goede resultaten geboekt. Misschien moeten we dat vaker vertellen. Er ligt ook huiswerk; Den Haag mag geen plek op afstand zijn, mensen moeten ervaren dat ze gehoord worden. Dat huiswerk voel ik en daar maak ik graag werk van."

Wat anderen zeggen over

Mirjam

'WE KONDEN VOOR ALLE RAADSZAKEN BIDDEN'

'Mirjam begon zo'n twintig jaar geleden haar politieke loopbaan in Utrecht als mijn fractiemedewerkster. Zij viel van het begin af aan op door een bijzondere combinatie van snel verworven dossierkennis, een scherpe directe stijl van optreden en een persoonlijke warmte die echt gemeend was. Dat maakte dat niet alleen wij, maar ook haar politieke tegenstanders haar graag mochten. Het mooiste vond ik wel dat ik met haar voor alle raadszaken kon bidden. Niet formeel, maar persoonlijk. De doelen van de politiek van de ChristenUnie zitten bij haar van binnen. Met die eigenschappen stootte zij in twee jaar tijd in de Utrechtse ChristenUnie naar de 'top van de macht' en werd al in 2006 onze lijsttrekker! Met succes: Van één raadslid naar twee. Plus een wethouder!'

Wim Rietkerk, oud-raadslid in Utrecht

'ZE WAS BETROKKEN OP MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUKKEN'

'Mirjam Bikker is een oud-leerling van mij. Ik mocht haar tijdens haar schoolperiode op het Lambert Franckens College in Elburg in VWO-5 en VWO-6 les geven in het vak maatschappijleer en geschiedenis. Mirjam was een uiterst gemotiveerde leerling. Ze was zeer geïnteresseerd in geschiedenis, maar ze voelde zich vooral ook betrokken bij maatschappelijke vraagstukken. Het verbaasde me niet dat ze later bij de politiek betrokken raakte, eerst in de gemeenteraad van Utrecht, daarna zelfs in Den Haag. Ik was trots op haar toen ze op relatief jonge leeftijd in de Eerste Kamer kwam. Toen Gert-Jan Segers stopte vond ik het zeer moedig van haar dat ze fractieleider werd van de ChristenUnie in de Tweede Kamer. Ik ben zelf al vele jaren lid van de ChristenUnie. Door Mirjams politieke leiderschap ben ik nog meer gemotiveerd geraakt me verbonden te blijven voelen aan de partij. Ik wens Mirjam heel veel kracht en Gods Zegen toe bij haar verantwoordelijke taak. Ik blijf ongelofelijk trots op haar!'

Willem van Norel, oud-docent uit Elburg

'MIRJAM HANDELT VANUIT EEN MOREEL KOMPAS'

'Mirjam is een warm mens, die eerst de feiten onderzoekt voordat ze een standpunt in neemt. Ze blijft redelijk, ook in het debat, en blijft open staan voor andere zienswijzen. Tegelijkertijd is ze standvastig en verre van opportuun. Ze schuwt het niet om beslissingen te nemen. Ze handelt vanuit haar moreel kompas hetgeen haar integer maakt. De samenwerking is daardoor altijd uitstekend geweest, ook op de momenten dat wij van mening verschilden.'

Arda Gerkens, Eerste Kamerlid voor de SP

Als 8 jaar jongere zus weet ik niet anders dan dat Mirjam actief in de weer is om in de samenleving van betekenis te zijn. Op school en met haar bijbaan, en ook later als student. Thuis ben je bij Mirjam altijd welkom en is ze er ook altijd voor een goed gesprek en bemoedigende woorden. En natuurlijk voor een goede politieke discussie. Kortom; iemand op wie ik altijd terug kan vallen.

Naomi van den Born - Bikker, zus van Mirjam

Na ruim tien jaar was 24 januari 2023 de allerlaatste dag van Gert-Jan Segers als Kamerlid. Een dag vol afscheid nemen met mooie woorden, terugblikken, collegiale waardering, een koninklijke onderscheiding en af en toe een traantje dat werd weggepinkt. Meer dan tien jaar is Gert-Jan in de Kamer actief geweest, waarvan zeven jaar als fractievoorzitter. We maakten een overzicht van enkele bijzondere hoogtepunten. Ook op deze plek nogmaals:

Bedankt

2018
Prinsjesdag

2022
Zomertour

Gert-Jan!

2012
Gert-Jan start in de Tweede Kamer

2013
Prinsjesdag

2016
Bezoek in Kenia

2017
Presentatie Regeerakkoord

2021
Stemming Eerste Kamer wetsvoorstel Mensenhandel

2019
Partijcongres

2020
Videobellen tijdens corona

2023
Overdracht van fractievoorzitterschap aan Mirjam Bikker

2023
Afscheid

2014

2015
Afscheid Arie Slob, start als fractievoorzitter

2017
Uitslagenavond Verkiezingen

v.l.n.r. Wethouder Jeroen Westendorp en drie fractieleden Koen Meesters, Martien van Dijk en Hetty Pullen.

Groeten uit... Hoogeveen

Blij met vrij saaie politiek

De gemeente Hoogeveen heeft pittige jaren achter de rug. Fractievoorzitter Hetty Pullen (61) van de ChristenUnie erkent het gelijk: "Hoogeveen klimt nu pas weer langzaam uit een diep dal." De ChristenUnie-fractie heeft vier leden, drie daarvan zijn raadslid. Fel en op de persoon debatteren zit niet in het DNA van de Hoogeveense fractieleden. "Daarom kregen we ooit het verwijt te lief te zijn."

Tekst: Mariëtte Woudenberg • Foto's: Willem Jan de Bruin

Gemeente
Hoogeveen

GROETEN UIT

Hoogeveen ligt in het zuiden van Drenthe. Hetty beschrijft het als een 'typische arbeidersgemeente'. "Er wonen veel praktisch opgeleiden. We zijn een gemeente van doeners en doorzetters. De meeste mensen werken bij één van de grote bedrijven in Hoogeveen, zoals Fokker of zuivelcoöperatie DOC. Helaas trekken vooral theoretisch opgeleide jongeren weg omdat ze hier geen baan kunnen vinden."

Opvolgend raadslid Gijs Verstegen (60) vult aan. "Wat Hoogeveen verder typeert, is de samenhang in de gemeente. Mensen kijken naar elkaar om. Veel inwoners doen hier vrijwilligerswerk. Vooral in de omringende dorpen, maar ook in de kern zelf."

SAAIE POLITIEK

Martien van Dijk (26 jaar) zit sinds de laatste verkiezingen namens de ChristenUnie in de raad, maar werkte daarvoor al twee jaar achter de schermen mee in de fractie. Hij vindt de politiek in Hoogeveen - om eerlijk te zijn - vrij saai. "Maar", zegt hij er gelijk bij, "dat moet vooral een tijdje zo blijven". We zijn het als raad en college samen eens over de kant die we op willen en dat is goed om stevig te kunnen staan als gemeentebestuur.

Ik zie die 'saaie' als een tegenreactie op het tumult en de onrust die er was in de vorige raadsperiode."

LEGE KAS EN RUZIES

In de raadsperiode waarover Martien spreekt, waren er grote problemen in Hoogeveen. De kas van de gemeente bleek in 2020 leeg en er waren veel politieke ruzies. Om orde op zaken te stellen kwam er een speciaal zakencollege. Dat college voerde in anderhalf jaar tijd fikse bezuinigingen door en bestuurdde de gemeente tot aan de verkiezingen van maart 2022. Daarna werd het huidige college gevormd. Dat bestaat uit vijf wethouders. Één is partijloos, de andere vier komen uit de partijen VVD, Gemeentebelangen, de PvdA en de ChristenUnie.

SCHOUDERS ERONDER

Hetty vindt de sfeer die er nu is in het gemeentebestuur niet te vergelijken met die van een paar jaar geleden. "Je merkt aan alles dat we er als raadsleden en wethouders allemaal de schouders onder willen zetten. Coalitie en oppositie besturen tegenwoordig echt samen. Er is een goede sfeer en wij willen daar als ChristenUnie actief aan ►►

"Wat voor ons altijd voorop staat is: we dragen de naam van Christus en die naam willen we hoog houden."

“Keer op keer willen we kijken hoe we zo goed mogelijk voor de schepping kunnen zorgen.”

bijdragen door de verbinding te zoeken. Dat deden we ook al in die moeilijke periode in Hoogeveen. Dat leverde ons in die tijd soms wel het verwijt op dat we te lief waren in het debat. Maar alles beter dan bijdragen aan verdeeldheid, aan polarisatie. Wat voor ons altijd voorop staat is: we dragen de naam van Christus en die naam willen we hoog houden.”

Volgens raadslid Koen Meesters (42) heeft de ChristenUnie-fractie door haar verzoenende houding een goede reputatie opgebouwd bij de andere partijen in Hoogeveen. “We staan bekend als open, opbouwend, betrouwbaar, bescheiden. We kloppen ons niet op de borst van: kijk ons eens goed zijn. Het mooie is dat we merken dat andere raadsleden ons serieus nemen, ons respecteren. Zelfs als we in principiële kwesties, zoals bijvoorbeeld het coffeeshopbeleid, op ons standpunt blijven staan.”

GROTE KWESTIES

Wat voor grote kwesties spelen nu in Hoogeveen? Koen noemt onder andere het gevecht om ruimte. “Er zijn zoveel claims op grond in onze gemeente. Er is grond nodig voor bedrijven, natuur, boeren, wonen. We hebben bijvoorbeeld in verhouding tot andere gemeentes in Drenthe veel bedrijven in de logistieke sector en de maakindustrie. Dat

aantal neemt alleen maar toe. Zo zijn we in onderhandeling met een tweede zuivelgigant. Ook is hier net de rest van

Nederland woningnood. Wat ons kenmerkt als fractie is dat we het belangrijk vinden om te kiezen voor een goede balans. Om niet te snel besluiten te nemen. Door bijvoorbeeld direct de hoogte in te gaan en alleen maar flats te bouwen om de woningnood op te lossen. Keer op keer willen we kijken hoe we zo goed mogelijk voor de schepping kunnen zorgen. En willen we ons sterk maken voor een goede woon-en werkomgeving met voldoende groen.” Koen lacht: “Dat is soms een hele puzzel.”

SOCIALE VRAAGSTUKKEN

Een andere grote uitdaging voor de gemeente ligt in het sociaal domein. Denk aan thema's als zorg, welzijn, onderwijs en gezondheidszorg. “De meeste inwoners in Hoogeveen hebben een laag inkomen, veel mensen leven in armoede en er is grote nood onder jongeren”, vat Hetty een aantal belangrijke problemen samen. Ze voelt veel compassie voor de groep Hoogeveeners die vaak buiten de boot valt: “We mogen als gemeente naar hen toe stukken socialer worden. Besef: er zit achter elk vraagstuk een mens. Daar rekening mee houden, hoort voor mij bij oog hebben voor je naaste. Vaak hameren we zo op het volgen van de regels, maar vergeten we te luisteren naar wat er werkelijk speelt en nodig is. Er is in de afgelopen jaren op sociaal terrein zoveel wegbezuinigd in Hoogeveen. Gelukkig komt er wel weer wat meer financiële ruimte voor investeringen. Het zal echter tijd kosten om het sociaal domein weer uit te breiden en op peil te brengen.”

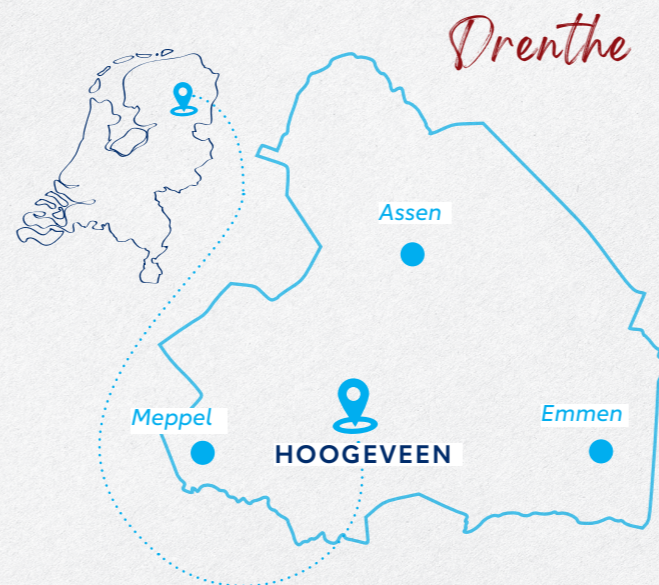
HECHT TEAM

Uit alles blijkt dat Hetty, Koen, Martien en Gijs heel verschillend zijn. Alleen al als je kijkt naar de leeftijden, interesses en kerkelijke achtergrond. Toch vormen ze een hecht team. Ze voelen zich alle vier enorm verknocht aan hun gemeente, hoewel ze er geen van allen geboren en getogen zijn. Wat hen sterk bindt, is dat ze zich als ChristenUnie-fractieleden met passie willen inzetten voor Hoogeveen. Om samen hun samenleving ‘een stukje beter te maken en een christelijk geluid te laten horen’.

HOOGVEEEN

In de kern Hoogeveen wonen 40.000 mensen, met de omliggende dorpen meegerekend kom je in totaal op 56.000 inwoners. De Drentse gemeente heeft negen dorpen, de hoofdkern is het gelijknamige Hoogeveen. De gemeente heeft 31 raadsleden die uit tien verschillende partijen afkomstig zijn. Jeroen Westendorp zit namens de ChristenUnie als wethouder in het college.

Jeroen Westendorp

WETHOUDER

Hetty Pullen - Muis

FRACTIEVOORZITTER

Geboren in: Kloosterhaar
Huwelijkse staat: getrouwd, drie kinderen
Waarom ChristenUnie: “Het is een politieke partij met passie. Die laat zien hoe je in navolging van Christus, compassie kunt hebben met mensen.”

Martien van Dijk

RAADSLID

Geboren in: Nieuw-Roden
Huwelijkse staat: getrouwd, twee kinderen
Waarom ChristenUnie: “De ChristenUnie werkt vanuit dezelfde waarden als waar ik voor sta.”

Koen Meesters

RAADSLID

Geboren in: Harderwijk
Huwelijkse staat: getrouwd, vier kinderen
Waarom ChristenUnie: “De ChristenUnie is een partij die heel dicht bij mijn opvattingen over het Christelijk geloof staat.”

Gijs Verstegen

PLAATSVERVANGEND

RAADSLID

Geboren in: Tricht
Huwelijkse staat: getrouwd, vier kinderen en twee pleegkinderen
Waarom ChristenUnie: “Ik kies voor de ChristenUnie omdat het bij deze partij wordt gewaardeerd dat je mening getuigt van je geloof in Christus, waarbij ieder mens als waardevol wordt gezien.”

MAAK KENNIS MET NICO DROST

'Ieder mens is geliefd en dat moeten we uitstralen'

Met Gert-Jan Segers' vertrek uit de politiek kwam een plek vrij in de Tweede Kamer. Sinds januari van dit jaar wordt deze opgevuld door de 42-jarige Nico Drost. Hij is blij met en dankbaar voor zijn nieuwe functie. "Ik voel mij geleid."

Tekst: Lonneke Tijhof • Foto's: Anne-Paul Roukema

Nico woont met zijn vrouw Cocky en hun vier kinderen in Rhenen. Daar heeft hij twaalf jaar lang politieke ervaring kunnen opdoen in de gemeenteraad. Ook de landelijke politiek is hem niet vreemd: eerder verving hij Stieneke van der Graaf tijdens haar zwangerschapsverlof en leidde hij de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 en de Gemeenteraadsverkiezingen in 2022

Voordat Nico in de Tweede Kamer terecht kwam, had hij een eigen bedrijf als consultant, maar hij was zich er wel degelijk van bewust dat hij 'op de reservebank zat' voor een functie in de Tweede Kamerfractie. "Het was een bewuste keus om mij beschikbaar te stellen." Toch was het even schrikken toen hij daadwerkelijk werd opgebeld door Gert-Jan Segers. "Ik zei tegen hem: dat zijn twee schokken in één keer. De eerste is dat jij weggaat, de tweede dat ons leven rigoureuus gaat veranderen."

Zijn inauguratiedag was erg mooi. Zelf is hij de oudste van negen kinderen, zijn vrouw komt uit een gezin van vijf, dus de banken van de Kamer zaten vol. "Mijn vader is een man van impulsieve ideeën, dus die had een bus geregeld. Mijn hele familie is met de bus naar Den Haag gekomen." De griffier kon erom lachen, maar voortaan zal het aantal gasten bij inauguraties toch wat gelimiteerd worden.

In zijn maidenspeech vertelde Nico dat hij zich zorgen maakt om de democratie en om de polarisatie in de samenleving. Samen tot goede besluiten komen is zijn doel. Nico wil duidelijk, transparant en integer werken en mensen meenemen in wat hij doet. "Als ik in de gemeenteraad van Rhenen te horen kreeg:

"Ik was het niet met je eens, maar je zei het wel heel duidelijk", zag ik dat als een groot compliment. Je moet de moed hebben om duidelijk te zijn, want mensen zijn spelletjes in de politiek zat."

In de Rhenense politiek was hij drie keer lijsttrekker, met drie keer dezelfde slogan: 'oog voor ieder mens'. Dat is waar het Nico om te doen is. Hij wil klaarstaan voor die ene persoon die in de hoek zit en niet gehoord wordt. "In het Koninkrijk van God gaat het erom dat ieder mens gezien en geliefd is en ik vind dat wij dat als christenpolitici moeten uitstralen."

Zijn portefeuille bestaat uit zorg, onderwijs, digitale zaken, defensie, sport en mijnbouw/Groningen. Grote, landelijke thema's, maar Nico wil ook vooral Kamerlid 'uit de regio' zijn. "Als Kamerlid vertegenwoordig je ook de plaats waar je vandaan komt, dat wil ik laten zien."

SCHOENEN
DOOSACTIE

VUL EEN SCHOENENDOOS, GEEF EEN SCHAT

Wil jij op een praktische manier in actie komen voor kinderen in nood? De Schoenendoosactie geeft jouw bewogenheid handen en voeten. Een onvergetelijke ervaring voor het kind ver weg, maar ook voor jezelf, je gezin, je kerk of school.

Ga naar schoenendoosactie.nl en vraag de gratis deelnamefolder aan!

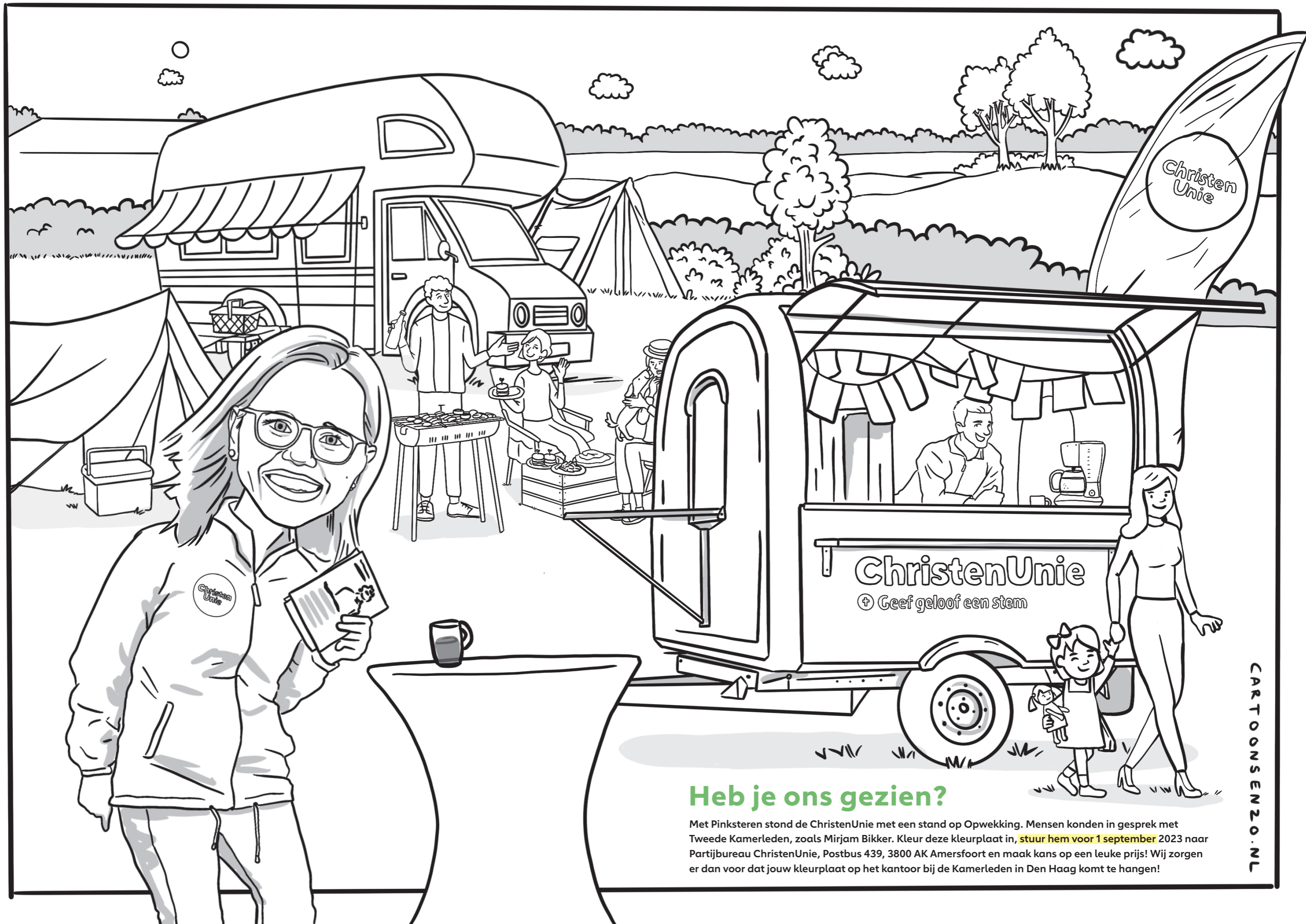
DOE
MEE!

Voor kerken en scholen staan leuke interactieve pakketten op de website waarmee je in een handomdraai de actie organiseert in je klas of gemeente.

Schoenendoosactie is een project van GAIN

Heb je ons gezien?

Met Pinksteren stond de ChristenUnie met een stand op Opwekking. Mensen konden in gesprek met Tweede Kamerleden, zoals Mirjam Bikker. Kleur deze kleurplaat in, [stuur hem voor 1 september 2023](#) naar Partijbureau ChristenUnie, Postbus 439, 3800 AK Amersfoort en maak kans op een leuke prijs! Wij zorgen er dan voor dat jouw kleurplaat op het kantoor bij de Kamerleden in Den Haag komt te hangen!

ieder kind telt.

Dit is Deborah uit Uganda. Zij vertelt: "Soms is er geen geld om eten te kopen, dus dan delen we met met elkaar." Compassion zet zich in voor kinderen die opgroeien in armoede, zoals Deborah. Zij gaat naar een Compassion-project dat wordt gerund door de lokale kerk. Op het project krijgen de kinderen de kans om zich te ontwikkelen op alle gebieden: fysiek, cognitief, sociaal-emotioneel en geestelijk.

Maak een verschil in het leven van een kind zoals Deborah. Word sponsor.

compassion.nl/iederkindtelt

Opgeknipte **waarheid**

Moet je de waarheid vertellen als je weet dat een ander met een deel van de waarheid aan de haal kan gaan? Deze vraag stelde een student tijdens een Veritas Forum op de Wageningen Universiteit (WUR) waar ik voor mijn werk bij aanwezig was. We bespraken die avond de eeuwenoude vraag: hoe komt men tot de waarheid? Bestaat er wel zoiets als dé waarheid? Is er absolute waarheid?

De vraag van de student raakte me. Er sprak betrokkenheid en zorg uit. Aanleiding was een column van oud WUR bestuurder Louise Fresco die aangaf dat Nederland -mondiaal gezien- slechts voor een minimaal percentage verantwoordelijk is voor de CO²-uitstoot. Rationele waarheid. Maar wat als anderen met zo'n uitspraak aan de haal gaan, ten koste van de Schepping? Als die cijfers gebruikt worden in een frame om duurzaamheidsbeleid te relativiseren. Want dat gebeurt continue op allerlei thema's. Delen van waarheid worden geframed en naar eigen ideologie en wereldbeeld getrokken.

Soms voelt politiek bedrijven voor mij alsof je de waarheid geweld aandoet. Ook ik kies bewust welke argumenten en delen van de waarheid ik naar voren breng. In Ede hebben we bijvoorbeeld een initiatiefvoorstel uitgewerkt om te komen tot permanente kleinschalige opvang van asielzoekers. Aan zo'n voorstel gaan veel gesprekken en bakken koffie met andere fracties vooraf. Ik hoor mezelf in een gesprek met VVD-collega's de nadruk leggen op de financiële nadelen van het optuigen en afbreken van tijdelijke opvanglocaties. En ik wijs op de maatschappelijke kosten rondom integratie na jarenlange afstand van de samenleving. Een andere fractie probeer ik te overtuigen met een ander deel van de waarheid; namelijk de ontwrichting van dorpsgemeenschappen als 'ineens' honderden asielzoekers tijdelijk neerstrijken in je dorpskern. Het dominante argument bij weer een andere fractie is een humane vorm van opvang die broodnodig is.

Politiek verstandig, maar het voelt soms verknipt. Voortdurend sluit je aan bij het mensbeeld en de ethiek die het denken van de ander kleurt en waarheid in een bepaald perspectief plaatst. Daarin moet je balanceren en eerlijk blijven. Je eigen drijfveren, hoop en idealen laten doorklinken.

Het wakkert mijn verlangen aan om ware woorden te blijven spreken. Niet dat de waarheid nu wordt verdraaid, maar soms breng je hem wel bewust in delen. Tegelijkertijd gaat het samen op met het gebed: *Leer mij, HEERE, Uw weg, ik zal in Uw waarheid wandelen, maak mijn hart één om Uw Naam te vrezen (Ps 86:11)*. Dan mag het een spanningsveld zijn om ware woorden te spreken die gericht zijn op het meekrijgen van anderen, maar wel met kleur op de wangen en de geur van Christus Die de Waarheid is. Ik voel me bevoorrecht om veel met jongeren om te gaan. Zij zijn zo goed in het stellen van de reflectieve vragen die aanzetten tot nadenken. Bedankt waarheidszoeker uit Wageningen!

Het wakkert mijn verlangen aan om ware woorden te blijven spreken

Annemiek Stam - Hoogstrate

Directeur-bestuurder IFES Nederland,
Raadslid ChristenUnie Ede

Verkiezingsuitslagen ChristenUnie Provinciale Staten- en Waterschappen

15 maart 2023 waren de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen. Hier vindt u een overzicht van de resultaten voor de ChristenUnie.

STEMMEN ALGEMEEN:

7.759.009

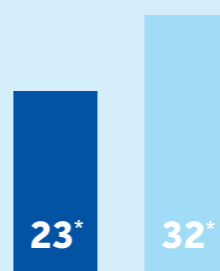

Voor de Provinciale Statenverkiezingen waren er **13.296.791** kiesgerechtigden. De opkomst was bij de laatste voorlopige telling (op 21 maart 2023) **7.759.009** stemmen. Dit waren in 2019 **7.319.650** stemmen.

PROVINCIALE VERKIEZINGEN:

282.592

De ChristenUnie heeft in totaal **282.592** stemmen gekregen in provincies waar het met een zelfstandige ChristenUnie-lijst meedeed en **299.670** stemmen met alle lijsten. In 2019 waren dit **353.443** stemmen voor de zelfstandige lijsten en **372.306** stemmen voor alle lijsten.

Zetels in 2023 Zetels in 2019

* een zetel voor combi ChristenUnie-SGP.

WATERSCHAPPEN

20 ZETELS IN 16 WATERSCHAPPEN

(waarvan 18 ChristenUnie en 2 van SGP)

De ChristenUnie heeft in 16 waterschappen deelgenomen aan de verkiezingen, waarvan 3 in combinatie met de SGP. De ChristenUnie en combilijsten met SGP hebben gezamenlijk **322.753** stemmen gekregen. In alle waterschappen is zowel in stemmen als in percentage verlies geleden. In totaal zijn **82.013** stemmen verloren ten opzichte van 2019.

In totaal hebben de ChristenUnie en de combilijsten met SGP **20 zetels** gehaald. Dit betekent **3 zetels verlies** ten opzichte van 2019. 18 zetels zijn voor de ChristenUnie.

Beginnen met luisteren

Opnieuw hebben afgelopen verkiezingen honderdduizenden mensen hun stem uitgebracht op de ChristenUnie. Voor dat vertrouwen zijn wij dankbaar. In een onrustige, gepolariseerde tijd, kiezen zij voor samen optrekken, hoopvol en opbouwend. Voor gezinnen en kwetsbaren, voor zorg voor de schepping en eerlijk voedsel, voor het overbruggen van tegenstellingen in plaats van er makkelijk in te blijven hangen.

Tegelijkertijd zijn deze verkiezingen ook een duidelijk signaal dat het anders moet. Het gevoel dat beleid niet bijdraagt aan de oplossing, maar onderdeel is van het probleem. Als bestuur vinden we het belangrijk dat we dit geluid serieus nemen.

Hierin zie ik opnieuw een missie voor onze partij. Samen vormen we de ChristenUnie en moeten we met elkaar in gesprek blijven. Door elkaars zorgen, maar juist ook door ons geloof en blijdschap te delen. Zowel lokaal, provinciaal als in Den Haag. Daar ligt een opdracht de komende tijd, waar we als landelijk bestuur mee aan de slag moeten gaan. Hoe zorgen we voor een herkenbaar christelijk geluid op al die plekken waar we besturen en hoe zorgen we ervoor dat we elkaar vasthouden?

Wij willen staan voor een politiek die begint met luisteren, voor een overheid die durft te dienen en daadwerkelijk recht brengt. Zo gaan we komende periode in. Als navolgers van Christus, op al die plekken waar we geplaatst zijn, als brengers van hoop.

De ChristenUnie heeft bij de Eerste Kamerverkiezingen **één restzetel** behaald en krijgt zo drie zetels in de Eerste Kamer. Daarmee verwelkomen we **Eric Holterhues** (links op de foto) in de senaat, die zijn plek inneemt naast lijsttrekker Tineke Huizinga en Eerste Kamerlid Hendrik-Jan Talsma.

Ankie van Tatenhove
Voorzitter Landelijk Bestuur

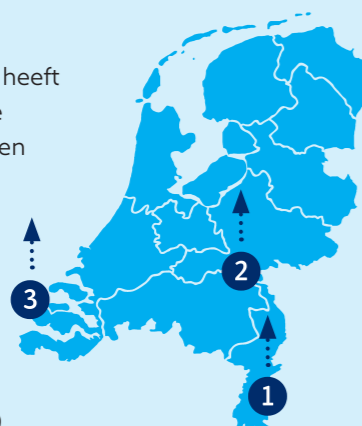
GEMEENTES:

WINST

De ChristenUnie heeft bij de Provinciale Statenverkiezingen in **21 gemeentes** procentueel gewonnen.

De Top 3:

1. Kerkrade (LB)
2. Heumen (GD)
3. Vlissingen (ZL)

VERLIES

De ChristenUnie (of combi ChristenUnie-SGP) heeft bij de Provinciale Statenverkiezingen in **321 gemeentes** procentueel verloren.

De top 3:

1. Staphorst (OV)
2. Renswoude (UT)
3. Urk (FL)

Een partij **in** *Verbinding*

Ieder lid van de ChristenUnie brengt iets unieks mee. Samen vormen duizenden leden onze vereniging. Het is de kracht van onze partij als we geworteld in onze christelijk-sociale idealen verbinding leggen tussen die leden én de bestuurders. Dat is wat de ChristenUnie onder andere wil bereiken via de netwerken.

Tekst (interviews): Lysanne van de Kamp

Inmiddels zijn er tien netwerken van start rond een thema of een doelgroep. Ieder netwerk heeft een klein kerngroepje van bevolgen leden die de verbinding zijn tussen bestuurders en het bredere netwerk. Ze organiseren (online) ontmoetingen, geven advies of zijn een klankbord en vernieuwen zo gaandeweg het denken van onze partij. Op deze pagina leest u een aantal voorbeelden.

Bent u enthousiast? Wil u meer weten of wilt u zich aanmelden? Kijk dan op christenunie.nl/netwerken.

Welkom!

Gerrit van den Berg
Coördinator partijnetwerken

LIJST NETWERKEN:

- Themanetwerk duurzaamheid & klimaat
- Themanetwerk jeugd & gezin
- Themanetwerk onderwijs
- Themanetwerk platteland, natuur & landbouw
- Themanetwerk wonen & ruimte
- Themanetwerk zorg
- Themanetwerk migratie & asiel
- Veelkleurig netwerk
- CU4all-netwerk
- Vrouwennetwerk (vanaf 1-10-23)

Kijk voor meer informatie op christenunie.nl/netwerken

Veelkleurig netwerk

Voorzitter **Nathalie Nede**: 'In Nederland is iedereen gelijkwaardig, maar soms kun je je toch anders voelen. Als netwerk praten we hierover door, met elkaar én via het organiseren van bijeenkomsten. Het geeft herkenning en energie om met christenen met allerlei achtergronden samen te komen. We praten over hoe onze samenleving is ingericht. Wat betekent het bijvoorbeeld dat bijna alle medische onderzoeken gericht zijn op witte mannen, terwijl uit de praktijk blijkt dat verschillende lichamen andere symptomen hebben en verschillend reageren op bepaalde behandelingen? Als netwerk willen we ongelijkheid bespreekbaar maken en de veelkleurigheid binnen de ChristenUnie zichtbaar maken. Ook hopen we de politieke interesse aan te wakkeren bij veelkleurige mensen die nog niet politiek actief zijn. Bijvoorbeeld door onze cursus: *Geloof en de politiek*.'

Themanetwerk Platteland, Natuur en Landbouw

Voorzitter **Hermen Vreugdenhil**: 'Ons themanetwerk gaat over drie onderwerpen die niet los van elkaar te zien zijn. Juist de verbinding tussen platteland, natuur én landbouw is belangrijk. Allerlei verschillende expertises zijn vertegenwoordigd binnen ons netwerk, waaronder wetenschap, landbouw en natuurbeheer. We kijken naar complexe vraagstukken, luisteren naar elkaar en leren van elkaar. We organiseren bijeenkomsten en werkbezoeken waarbij we op locatie het gesprek aangaan. Als het kan combineren we dat met een heerlijke maaltijd, zodat er ruimte is voor ontmoeting. Richting de politiek zijn we beschikbaar om mee te lezen, mee te denken en te spiegelen. We geven ook ongevraagde adviezen. Het is al winst op zichzelf dat we mét elkaar in gesprek zijn in plaats van tegenover elkaar te staan. En de zaken in samenhang met elkaar te bekijken.'

Themanetwerk Jeugd & Gezin

Voorzitter **Ronald Buitenhuis**: 'Jeugd en gezin is een thema uit het hart van de ChristenUnie. Ons themanetwerk bestaat nu uit zeventig leden. We zijn een diverse groep mensen. De een werkt in het onderwijs, de ander in de jeugdzorg. Zelf ben ik beleidsadviseur bij de gemeente Zwolle. We halen wijsheid uit het netwerk en leveren input voor bijvoorbeeld Kamerdebatten. Samen vormen we een peloton van meedenkers en adviseurs. We hebben goed contact met Den Haag en daarnaast richten we ons op de gemeenteraadsleden en wethouders. Het bouwen aan een gezinsvriendelijke maatschappij gebeurt immers voor een groot deel bij de gemeenten. De uitwisseling binnen het netwerk helpt onszelf als professionals ook verder. De meerwaarde van ons netwerk zit dus ook in het onderlinge contact.'

Wat ons bindt moet groter zijn dan ons verleden

Over slavernij, excuses en hoop op een gezamenlijke toekomst

De excuses voor het Nederlandse slavernijverleden zijn niet het einde, maar eerder een begin van een heel proces. Want er is nog veel werk aan de winkel, in Nederland én in het Caribisch deel van ons koninkrijk. Een gesprek met Don Ceder, Tweede Kamerlid en Maikel la Rose, kandidaat-lid van de Provinciale Staten in Zuid-Holland.

Tekst: Theanne Boer • Foto's: Anne-Paul Roukema

Don Ceder en Maikel la Rose zijn allebei geboren en getogen in Nederland, maar van Surinaamse afkomst. Stamboomonderzoek heeft bij beiden aangetoond dat ze nazaten zijn van tot slaaf gemaakten. Ook al zijn ze zelf in Nederland geboren en getogen, de excuustoespraak van premier Rutte deed hen meer dan ze vooraf hadden gedacht:

Don: "Ik was vooraf best cynisch over de toespraak van Rutte. De aanloop ernaartoe was rommelig en niet in overleg met de oudkoloniën. Dat vond ik pijnlijk en een gemiste kans. Maar toen ik de speech hoorde, deed het mij meer dan ik dacht. Het verleden werd echt benoemd en ik zag een premier die dat in het volle besef uitsprak. Later hoorde ik terug van mensen uit verschillende gemeenschappen dat het echt een snaar geraakt heeft."

Maikel: "Ik heb er samen met mijn ouders naar gekeken en het deed me echt wat. Gek eigenlijk, want in mijn familie is er niemand die slavernij aan den lijve heeft meegemaakt. Toch kwam het erg binnen. Er was verdriet,

maar ook euforie en goede hoop. Voor mij voelden die excuses als een erkenning, alsof er iets van mijn schouders wegviel. Dit is echt een nieuw startpunt. Een nieuwe mogelijkheid."

Don: "Het slavernijverleden is een deel van wie ik ben. En ook van wie wij als Nederlanders zijn. Om Nederland en alle Nederlanders met verschillende achtergronden goed te begrijpen moeten we de geschiedenis kennen. Ook dit deel van de geschiedenis. Dan krijgen we een veel beter beeld van ons gedeeld verleden en komen we er misschien achter waar we nu naartoe moeten, een gezamenlijke toekomst.

Maikel: "Ik ben hier opgegroeid, ik houd van hachee, ik kan schaatsen, maar ik ben het met Don eens. Als het op school over de VOC ging, dan ging het over de welvaart en over de tulpenbollen en hoe dat heeft bijgedragen. Pas veel later kwamen de verhalen over de slavernij. Om bewustwording te krijgen, moeten we de volledige geschiedenis vertellen. Daar moeten we mee beginnen. >>

Don Ceder (links)
en Maikel la Rose (rechts)

bolwerk, hoe hoger je komt. Hoe kan dat? En hoe ervaren de mensen van kleur die daar werken dat? Daar moet het gesprek over gaan. Zo moeten we durven kijken naar het slavernijverleden en hoe dat nu doorwerkt." Don: "Het onderwijs speelt een belangrijke rol. Wiens verhaal vertellen we en zetten we centraal? Wat pijnlijk is, is dat helden waar we over gelezen hebben op school en trots op zijn, tegelijkertijd de schurken waren in de ogen van andere gemeenschappen in ons Koninkrijk. Dat is een heftige boodschap en dat doet iets met het gevoel van identiteit als Nederlander. Ik zie dat wat betreft dit onderwerp er vaak geen sprake is van onwil, maar van onwetendheid. We hebben dus echt vaker ontmoetingen en gesprekken nodig. Die moeten we bewust faciliteren. In de Kamer, in de grote steden, de regio, binnen de kerken en ook binnen de ChristenUnie."

VREDESTICHTERS

Al voordat Don Ceder in de Kamer zat, pleitte Arie Slob voor excuses. De ChristenUnie is een van de eerste partijen geweest die dit onderwerp geagendeerd heeft, vertelt Don: "Ik vind dat een heel christelijke houding. Wij zijn geroepen tot verzoening, wij zijn vrede-stichters en hebben de opdracht om mensen en gemeenschappen te bevestigen in hun gelijkwaardigheid, omdat we allemaal naar het beeld van God geschapen zijn."

"Het geloof maakt je vrij, je hebt een nieuwe identiteit in Christus", vult Maikel aan: "Maar het is ook zo dat de waarheid vrijmaakt en daar zit ook ongemak. Het is ongemakkelijk om de volledige waarheid vertellen. Want de ander kan schuldgevoel krijgen of boos worden. Maar als je met elkaar in gesprek blijft, wordt dat ongemak op den duur minder en kom je dichterbij elkaar. En pas dan kun je naar praktische oplossingen kijken."

BLANK BOLWERK

Vorig jaar was Don met een aantal Kamerleden in Caribisch Nederland, waar ze allen zagen hoe het slavernijverleden nog altijd doorwerkt.

Don: "Die landen zijn als wingewesten gebruikt met Nederland als heersende autoriteit, en dat zie je nog altijd terug in de infrastructuur, de sociale cohesie, de indeling van het landschap, welke taal je spreekt, welke taal je niet mocht spreken, hoe je naar huidskleur kijkt, hoe je naar haartype kijkt en de verhoudingen tussen de landen in het Koninkrijk. Tot op de dag van vandaag is dat nog steeds een ding. Voor velen in Nederland is het een verleden waarvoor excuses aangeboden worden, maar voor anderen is de doorwerking nog dagelijkse realiteit. Het heden vraagt ook dat wij dit gesprek blijven voeren."

Maikel: "Hier in Nederland werkt het ook door, vind ik. Kijk naar de arbeidsmarkt, het onderwijs, de sociaal-economische verschillen tussen bevolkingsgroepen. Ik werk bij een bank en dat is een behoorlijk blank

"Het is ongemakkelijk om de volledige waarheid vertellen. Want de ander kan schuldgevoel krijgen of boos worden."

Is Ketu Koti als nationale feestdag, een vrije dag voor iedereen, zo'n praktische oplossing? Misschien wel, maar laat dat juist een uitkomst zijn van gesprekken dat je met elkaar voert en ga dat niet nu al met een klein groepje invullen, vindt Don: "Als je een gezamenlijk verleden met elkaar hebt, betekent dat nog niet automatisch dat je een gedeelde toekomst met elkaar ervaart. Je moet dat samen met elkaar vormgeven. En dan heb ik het niet alleen over Nederland, maar ook over Suriname en Caribisch Nederland. Dat maakt het complex en het kost tijd om dat goed uit te vogelen. Ik denk dat het een hele grote fout zou zijn om te zeggen: 'Oké, die excuses hebben we gehad en wij weten nu wat nodig is om de toekomst vorm te geven. Een zak geld en klaar.' We moeten niet opnieuw in die val trappen."

EEN ZAK GELD EN KLAAR

Over geld gesproken... Is een financiële impuls voor onze Caribische gebiedsdelen, als vorm van herstelbetaling een goed idee?

Don: "Op Curaçao zei een parlementariër tegen mij dat excuses alleen oprecht zijn als dat ook gepaard gaat met veranderd gedrag. Daar heeft hij volgens mij gelijk in. Als blijkt dat er nog schade is als gevolg van dat verleden, dan moeten we kijken hoe dat te herstellen valt. Niet alleen sociaal-economisch maar ook op het gebied van bijvoorbeeld educatie. Ook als woordvoerder Koninkrijksrelaties weet ik dat er nog veel ongelijkheid is binnen het Koninkrijk en we hebben echt nog wat werk te verzetten."

Maikel: "Het gaat ook om kansen creëren. De ongelijkheid is nog zo groot. Ik vind dat we kansen moeten creëren voor Caribische Nederlanders in de zin van scholing, banen en huisvesting. Dat geeft ook herstel van identiteit. Excuses aanbieden en dan allebei weer onze kanten opgaan, dat werkt niet. En eenheid voelen als er wordt gevoetbald is ook niet genoeg. Ik hoop dat er in alle lagen van de bevolking genoeg kansen komen voor iedereen en dat we op een normale manier leren samenleven en samenwerken. Dat het niet wij tegen zij blijft, maar er verbinding komt, dat hoop ik."

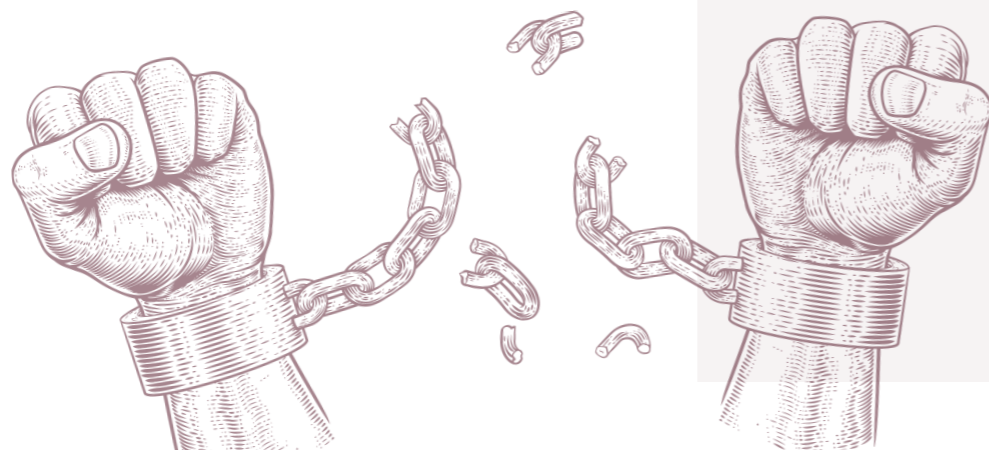
WAT MAAKT ONS TROTS?

"Ik ook", zegt Don: "Maar ik blijf kritisch. Want het is niet vanzelfsprekend dat wij een koninkrijk hebben, waarvan de grens zich over verschillende continenten uitstrekt. Als wij niet uitkijken, dan is het verleden het enige wat Nederland en het Caribisch deel van het koninkrijk verbindt. En dat is niet genoeg. We moeten binnen het koninkrijk op zoek gaan naar wat ons bindt in de toekomst. Wat maakt ons trots om nu onderdeel te zijn van één koninkrijk? Als christenen weten wij dat identiteit heel belangrijk is. Juist ook omdat wij, Maikel zei het al, identiteit vinden in Christus. Identiteit is in Nederland een heel beladen, bijna ongrijpbaar onderwerp, maar het bepaalt hoe je naar jezelf en naar de wereld kijkt. En hoe ongrijpbaar ook, juist christenen hebben daar een goed antwoord op, ook wanneer dat moeilijke gesprekken oplevert. Daarom blijven we ons inzetten om recht te zoeken voor alle gemeenschappen in dit land, zodat we vanuit een gedeeld verleden een gezamenlijke toekomst kunnen bouwen."

"Als je een gezamenlijk verleden met elkaar hebt, betekent dat nog niet automatisch dat je een gedeelde toekomst met elkaar ervaart."

Nationaal Monument Slavernijverleden gemaakt door de Surinaamse Kunstenaar Erwin de Vries. Bij dit beeld is elk jaar de nationale herdenking van de afschaffing van de slavernij tijdens Ketu Koti op 1 juli.

De deuren van de Tweede Kamer konden eindelijk weer open voor onze ChristenUnie-leden. Tijdens de Open Dag in februari was jong en oud welkom om een kijkje te nemen achter de schermen van de Tweede Kamer. Vragenuurtjes op de welbekende blauwe bankjes, live-podcasts, rondleidingen en ontmoetingen met onze Kamerleden en bewindspersonen. Er was voor ieder wat wils.

terugblik
**Open
Dag**

DRIE generaties

CHRISTENUNIE

Drie generaties, die allemaal op hun eigen manier actief zijn (geweest) voor de ChristenUnie. Piet Jonkman, Wienanda de Rijke en David de Rijke gaan in gesprek over hun visies op christelijke politiek.

Tekst: Lonneke Tijhof • Beeld: Ditta van Gent

Let op, noem het geen christelijk-sociale politiek. "Daartegen heb ik mij altijd verzet," vertelt Piet. "Het is een pleonasme, want christelijke politiek hoort sowieso sociaal te zijn."

POLITIEKE BETROKKENHEID

Bij hem werd de politieke betrokkenheid met de paplepel ingegoten. Kerk, staat en maatschappij stonden centraal in zijn vrijgemaakte opvoeding. "Alles binnen de zuil hoorde erbij, je werd overal lid van." Hij kwam in Vleuten - De Meern te wonen, waar het GPV geen deel uitmaakte van de gemeenteraad. "Maar we zaten wel altijd op de tribune, en in de pauze werd bij ons geïnformeerd wat wij ervan vonden. Zo ben ik het politieke circuit ingerold." Piet werd eerst Provinciale Statenlid, later was hij actief als gemeenteraadslid, en daarna als wethouder. "Ik ben niet in de Tweede Kamer geweest, maar verder heb ik heel wat rollen vervuld."

Ook bij zijn dochter Wienanda was politieke betrokkenheid van jongs af aan een gegeven. "Mijn moeder zat in het schoolbestuur, mijn vader in de gemeenteraad. Het was heel normaal dat je politiek actief was." Zelf is zij inhoudelijk niet zo met politiek bezig, maar ze kwam zeven jaar geleden toch op het partijbureau terecht als office manager. "Ik zeg altijd: ik zet de zeepkist wel neer, dan kan iemand anders erop gaan staan."

Haar zoon David raakte betrokken bij de ChristenUnie toen hij ging studeren in Eindhoven. Dat was in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, twee jaar geleden. "Een vriend van mij was actief als burgerraadslid en vroeg of ik ook wilde meewerken." De Eindhovense fractie wist haar zetel niet te behouden, maar in de campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen was er voor David opnieuw werk aan de winkel.

TROUW AAN JE PARTIJ

Het liefst denkt David na over beleid en strategie. Net als zijn moeder en opa hoeft hij niet zo nodig op de voorgrond te staan. Wat het drietal ook bindt is de nadruk die zij leggen

op het vertrouwen dat ontstaat wanneer je je langdurig inzet voor één partij. David: "Veel mensen vullen voor iedere verkiezing een stemwijzer in om te zien aan welke partij zij zich de komende vier jaar willen binden. Om echt impact te hebben, sluit je je aan bij een partij voor langere tijd en ga je helpen met het vormen van de strategie." Wienanda knikt instemmend. "Een partij langdurig dienen gebeurt bij mijn generatie al minder, maar bij de jouwe zie je dat al helemaal niet meer." Die partijtrouw waarnaar Wienanda en David streven, zag Piet vroeger in de praktijk, bij de zuilen waarbinnen je elkaar kende en op elkaar kon rekenen. "Stemmen is een kwestie van vertrouwen, niet van een toevallige uitkomst van een stemwijzer."

NIEUWE TIJDEN

Tijden veranderen, dat ziet Piet ook terug in het beleid van de ChristenUnie. "Slogans als 'geef geloof een stem' zeggen mij niet zoveel. Bij ons lag de focus veel meer op 'dient God en onderhoud Zijn geboden.'" Wienanda gaat daarop in. "Denk je niet dat dat komt doordat de doelgroep breder is geworden dan de vrijgemaakte zuil?" Dat beaamt haar vader. "We zijn in een veel meer seculiere samenleving beland. Mijn generatie heeft nog aan een half woord genoeg, bijna iedereen is in een kerk grootgebracht. Nu zijn er meer en meer mensen die nog nooit een kerk van binnen hebben gezien."

"Juist daarom," meent David, "moeten wij mensen laten zien waarom het goed is om je beleidsvorming te baseren op een christelijke moraal. Je hoeft mensen niet direct tegen de haren in te strijken door met hele kerkelijke termen te komen. Een uitgangspunt als 'heb je naasten lief als jezelf' is iets dat iedereen zal begrijpen. Door daaraan je beleid op te hangen denk ik dat je veel mensen kunt overtuigen van je visie."

Hun hoop voor de toekomst van de ChristenUnie? "Dat David in de Tweede Kamer komt," grapt Piet. Wienanda schudt haar hoofd. "Nee, die wordt voorzitter van het Landelijk Bestuur."

Piet Jonkman

Wienanda de Rijke

David de Rijke

Wat is de rustdag u waard?

Allerlei wetgeving in ons land draagt eraan bij dat de zondag meer en meer als een gewone dag wordt gezien. De 24 uurseconomie lijkt zich alleen maar uit te breiden. Om verschillende redenen is hier weerstand tegen.

De Vereniging Zondagsrust is ervan overtuigd dat het onze plicht is om op te komen voor de rust op en de heiliging van de dag des Heeren. Dat doen we op diverse manieren:

- » Wij zoeken contact met mensen die de zondagsrust niet in acht nemen, via brieven of persoonlijke gesprekken.
- » Wij geven voorlichting over ons werk, bijvoorbeeld op scholen en verenigingen.
- » Wij verlenen juridische bijstand en geven advies bij o.a. procedures tegen evenementen op zondag.

Daarom, wat is de zondag als rustdag ũ nog waard?

» **Wilt u ons steunen in ons werk?**
Word vandaag nog lid (dit kan al vanaf 1 euro per jaar).
Geef uw gegevens vandaag nog door.

Fred. van de Paltshof 15 | 3911 LA Rhenen | 0317 61 43 98
 info@zondagsrust.nl | www.zondagsrust.nl | Vereniging Zondagsrust is ANBI -gecertificeerd RSIN: 004629875 | IBAN: NL98 INGB 0000 8786 28

Energie voor Kerken: gebundelde inkoopkracht sinds 2006

Het collectief Energie voor Kerken bundelt al 17 jaar de inkoopkracht van kerken. Meer dan 7.500 aansluitingen voor gas en elektriciteit profiteren van de voordelen.

Daarnaast adviseren we kerken bij verduurzaming. Wilt u energieverbruik monitoren en maatregelen nemen om te besparen? Helleman's Consultancy heeft al veel kerken concreet geholpen.

Meer weten?
 Mail of bel Tom Peters via evk@helleman'sconsultancy.nl of 06 - 82 91 53 49.

Energie voor Kerken is een initiatief van het CIO-K in samenwerking met energieadviesbureau Helleman's Consultancy

energievoorkerken.nl

Agenda

* 21 OKTOBER 2023
BASILIEK, VEENENDAAL GroenGelovig
 » Meer info: groengelovig.nl

* 25 NOVEMBER 2023
Partijcongres
 » Kijk voor meer info: christenunie.nl/congres

Colofon

Redactie
 Ella Melgers – van Pijkeren (eindredacteur), Jacqueline Vandermeer-van Hoven, Alma Broekmaat-Hagens, Janno Kamphorst, Carola van der Krieke Jeroen Troost

Met dank aan:
 Lonneke Tijhof
 Lysanne van de Kamp
 Anne Paul Roukema | www.inhisimage.nl
 Theanne Boer | www.theanneboer.nl
 Wilfred Hermans | www.wilfredhermans.nl
 Mariëtte Woudenberg | www.puurtaal.nl
 Ditta van Gent Fotografie | www.dittavangentfotografie.nl
 Willem Jan de Bruin | www.willemjandebuin.nl

Vormgeving
 idd.nu

Contact
 Postbus 439, 3800 AK Amersfoort
 Tel. 033 4226969
 info@christenunie.nl
 IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
www.christenunie.nl/contact
 Bezoekadres:
 Piet Mondriaanlaan 48, 3812 GV Amersfoort

CBB
 ChristenUnie magazine verschijnt in braille en audio bij het CBB
 Tel. 0341 565 499

Druk
 Veldhuis Media B.V.

Advertenties
 Theo Wijbenga
 0613862881
 advies@theowijbenga.nl

Het volgende ChristenUnie magazine verschijnt in december 2023

De advertenties in dit magazine vertegenwoordigen niet automatisch de politieke standpunten van de ChristenUnie, maar worden geplaatst om het maken van het magazine te kunnen bekostigen.

Giften
 De ChristenUnie steunen met uw gift? IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18 t.n.v. ChristenUnie te Amersfoort

Zowel uw contributie als uw gift aan de ChristenUnie zijn aftrekbaar als gift bij uw aangifte Inkomstenbelasting.

Lidmaatschap
 Het lidmaatschap valt samen met het kalenderjaar. Opzeggen kan alleen schriftelijk voor 30 november bij de ledenadministratie: ledenadministratie@christenunie.nl. Alle mutaties worden door de ledenadministratie per e-mail of per post aan u bevestigd.

Contributie-inning
 Per jaar: wij schrijven rond 28 januari de contributie af.
 Per kwartaal: wij schrijven rond 28 jan/apr/juli/okt af.
 Per maand: wij schrijven elke maand rond de 28e af.

Persoonsgegevens en privacy
 De ChristenUnie gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens. Meer informatie hierover in onze privacyverklaring op www.christenunie.nl/privacyverklaring. Vragen of bezwaar? Mail of bel met het Partijbureau.

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

ChristenUnie magazine wordt verpakt in biofolie.

GROOT NIEUWS RADIO ZIJN WE SAMEN

WORD VANDAAG VRIEND!

ZONDER JOU GEEN GROOT NIEUWS RADIO

Word vriend en ontvang een gratis (vrienden) cadeau!
 Scan de QR code of ga naar grootnieuwsradio.nl/vriend

LUISTER NAAR **GROOTNIEUWSRADIO.NL** • APP • DAB+ • INTERACTIEVE TV

Help mee om het aantal leden te laten groeien!

Dankzij ú bestaat de ChristenUnie. Velen van u steunen ons al jaren. Dank voor uw trouwe steun! Met uw bijdrage trainen we politiek talent, ondersteunen we onze politici en kunnen we campagne voeren. En wist u dat de overheid voor ieder lid subsidie geeft aan de partij? Met meer leden kunnen we dus nog veel meer werk verzetten.

Wilt u ons helpen om nog meer impact te maken met ons werk?

**Vraag uw gezinsleden om ook lid
te worden van de ChristenUnie.**

Een gezinslid (extra lid op hetzelfde adres)
betaalt slechts **€2,50** per maand.

*Word (gezins)lid en ontvang als welkomstcadeau
een Boc'n'Roll, dé duurzame boterhamzak of de
enige echte ChristenUnie-sokken.*

**Er zijn nog meer manieren
om mee te doen:**

Meebidden: gebed is van essentieel belang. Bid mee. Alleen of als gezin, huiskring of gemeente.
christenunie.nl/gebed

Bedankt voor uw steun!

Landelijk vrijwilliger: Doe mee bij evenementen van de ChristenUnie als Opwekking, het partijcongres of andere netwerken.
christenunie.nl/vrijwilliger

Geef een gift: uw steun aan de ChristenUnie maakt het werk mogelijk.
christenunie.nl/gift

Doe mee!

Kijk voor meer informatie op www.christenunie.nl/welkom

of bel ons voor vragen op 033-4226969